

Leidraad voor het schutten

Gemaakt door Sören Macharis

Vorbereiding:

Vooraleer men een sluis neemt moet men op de hoogte zijn van de regels, veiligheid & administratieve verplichtingen die hierbij komen kijken.

Nodige uitrusting:

- Voldoende landvasten met een goede lengte.
- Voldoende Stootwillen of ‘Fenders’ die in goede staat zijn.
- Een betrouwbaar communicatiemiddel zoals een marifoon of mobiele telefoon.
- Een goed snijmes binnen handbereik, waarmee men in geval van nood de landvasten kan doorsnijden.

Administratieve verplichtingen:

In sommige vaargebieden zoals in Vlaanderen en Wallonië heb je een vaarvergunning nodig om op deze waterwegen te varen en gebruik te maken van sluisen en bruggen. Hierdoor moet men vaak vooraf een vaarvergunning aanvragen waar al dan niet een vergoeding tegenover staat. Ook zijn de regels van welke type vaartuigen gescht mogen worden niet hetzelfde in alle gebieden. Informeer u daarom bij de waterwegbeheerder alvorens er te varen.

Bij het nemen van een sluis kan in sommige gebieden sluisgeld worden gevraagd om te schutten. Ook bestaan er sluisen die werken met een nachttarief. Het is zeer belangrijk dat men dit in de tochtplanning opneemt.

Basisregels voor het nemen van een sluis:

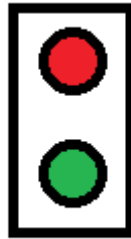
- De sluiswachter: Deze persoon staat in voor de veiligheid in de sluis. Indien deze u een specifieke opstelling geeft, moet men deze opvolgen.
- Groot gaat voor klein: Schepen die significant groter zijn dan uzelf varen als eerste de sluis in. Hierna kan u volgen. Indien er aan de sluismuur geen plek meer is voor u kan men mits goede afspraken met de sluiswachter en de andere schipper meren aan een van de andere schepen.

- Lichtenwerking:

Doorvaart niet toegestaan.

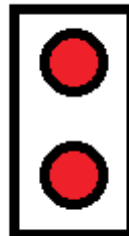
Doorvaart niet toegestaan,
klaarmaken om binnen/buiten te varen.
(Deuren gaan open)

Doorvaart toegestaan.

Sluis buiten gebruik.

Bedieningstijden:

Men moet zich ook bewust zijn van de gebruikstijden van een sluis. Veel sluisen die vooral pleziervaart schutten zijn maar tijdens beperkte uren en/of dagen toegankelijk.

Wachttijden:

Afhankelijk van het vaargebied of de drukte kunnen er wachttijden ontstaan. Het wordt aangeraden om per sluis een wachttijd van 30 minuten of langer te rekenen.

Het naderen en invaren van de sluis:

Bij het naderen van een sluis moet men zeer alert zijn wegens dit het moment is waar beroepsvaart en pleziervaart elkaars vaarwater kruisen. Hierdoor is het belangrijk dat men tijdig communiceert om kennis te hebben van de wachttijden en de scheepvaartbewegingen in en rond de sluis. Zorg er tijdig voor dat de boot klaar is voor de schutting alvorens de sluis in te varen. Hierbij is een goede communicatie met de bemanning noodzakelijk.

Waar wacht men het beste?

Wanneer men dient te wachten om een sluis binnen te varen moet men in de eerste plaats voorzien dat de vaargeul gevrijwaard is, zodat schepen die mogelijks de sluis verlaten een vrije doorgang hebben.

Verder beschikken sommige sluizen over een wachtsteiger of wachtplaats waar men de boot even kan meren in afwachting van de schutting. Men dient wel rekening te houden met het feit dat grotere schepen voorgaan en men best onderling de invaart ook op die manier organiseert.

Indien men niet in staat is gebruik te maken van een wachtplaats gaat men best stilliggen op een veilige positie buiten de vaargeul.

De lichten gaan groen! Wat nu?

Wanneer u de toelating heeft om de sluis in te varen moet men deze rustig naderen. Zo heeft u een overzicht van wat er rondom u gebeurt en neemt u amper golfslag mee in de sluis. Deze kan ervoor zorgen dat het varen en uw verblijf in de sluis onaangenaam wordt.

Hoeveel afstand hou ik het beste van de beroepsvaart?

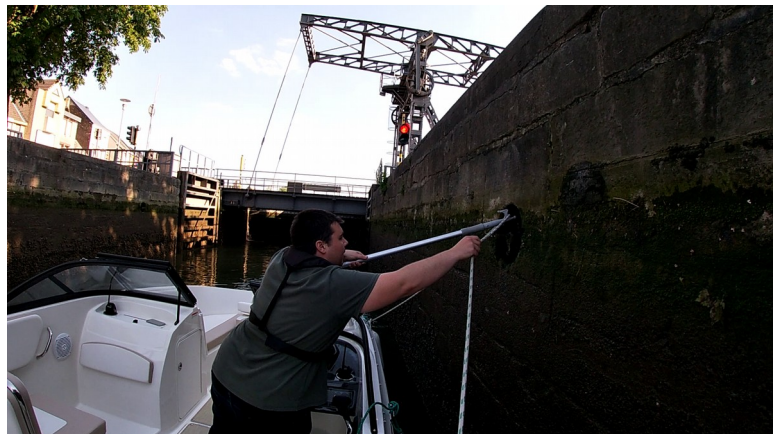
Gelieve van de beroepsvaart ruim voldoende afstand te bewaren wegens onze kleine plezierjachten zeer gevoelig zijn voor het schroefwater van deze grote schepen. Laat je dus zeker niet opjagen en wacht desnoods tot de beroepsvaart geen schroefwater meer maakt, alvorens kort in de buurt of net daarachter een plaats in te nemen. Sluiswachters zijn op de hoogte van dit gevaar.

In de Sluis:

Om een schutting veilig te laten verlopen is het belangrijk om onderstaande adviezen nauwkeurig op te volgen. Indien u geen enkele praktische ervaring heeft met schutten adviseer ik u om beroep te doen op professionele vaarbegeleiding.

Moet ik de motor uitzetten in de sluis?

In een sluis ben je niet verplicht om de motor uit te zetten. Het is wel verplicht om de schroef stil te leggen eens je veilig vastligt. Dit om schroefwater in de sluis te voorkomen.

Moet ik de boot vastleggen in de sluis?

Het is verplicht om tijdens het schutten de boot door middel van een landvast vast te maken aan de beschikbare bolders van de sluis. Deze regel geldt voor iedereen en ongeacht de grote van het vaartuig!

Hoe leg ik de boot vast?

Eerst en vooral moet men ervoor zorgen dat het gebruikte landvast wordt geplaatst op een zodanige manier, dat men na de schutting deze weer eenvoudig kan binnenhalen.

Daarnaast mag men **nooit** een landvast volledig vastknopen in de sluis. Men moet ten minste één uiteinde van het landvast handmatig vasthouden zodat de boot zichzelf niet ophangt wanneer het waterpeil zakt. Dus nooit beide uiteinden aan een klamp of kikker aan boord beleggen!!!

Waaraan kan je de boot vastleggen?

In de sluis zijn er enkele mogelijkheden om de boot vast te leggen. Hieronder enkele voorbeelden.

Vaste Bolders:

Deze bolders zijn niet beweegbaar. Meestal zitten ze in een opening van van de sluismuur of bovenaan. Men kan makkelijk met behulp van een pakstok het landvast eromheen leggen.

Men moet er wel voor zorgen dat bij grote verschillen in de waterstand, de landvasten verhangen worden naar de meest bereikbare bolder.

Dynamische Bolders:

Deze soort bolders bewegen mee met de stand van het water.

Men moet wel altijd alert blijven, zodat men op tijd merkt of de dynamische bolder al dan niet defect blijkt te zijn. Het komt niet vaak voor, maar het is niet onmogelijk.

Vaste Ringen:

Door deze ringen kan men een landvast duwen en deze weer aan boord nemen.

Het eerste nadeel van dit systeem is dat, indien men over een langer landvast beschikt, deze bijna volledig door de ring moet gehaald worden om deze weer te bevestigen aan het vaartuig.

Het tweede nadeel van dit systeem is dat, indien men tijdens het stijgen of dalen het landvast moet verleggen van ring, het zeer moeilijk is om de boot vastgebonden te houden.

Wanneer men tijdens het schutten van bolder moet wisselen is het zeer belangrijk om altijd permanent het landvast rond een bolder te hebben. Daarom is het zeer belangrijk dat u deze verleggingstechniek goed onder de knie heeft.

Wanneer men uit veiligheid moet doorsnijden, dan doet men dit zo kort mogelijk op de eigen klamp.

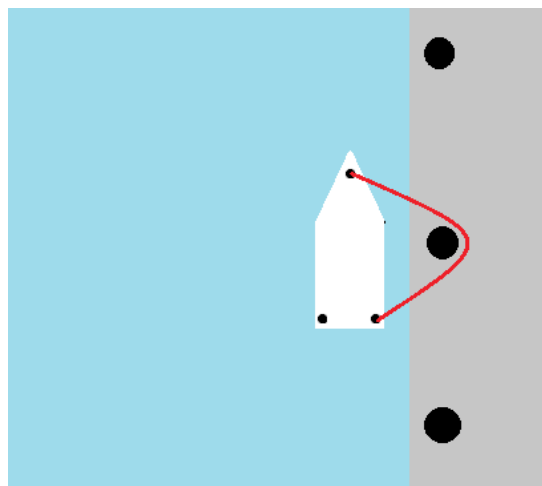
Enkele voorbeelden om de boot vast te leggen:

De onderstaande technieken zijn mijn persoonlijke favorieten en zijn dus niet gegarandeerd de beste die er bestaan. Ook is een goede kennis van de bouw en het gedrag van uw eigen vaartuig belangrijk om te oordelen welke technieken voor u het beste geschikt zijn.

Plezierjachten van ongeveer een lengte < 7m:

Deze techniek maakt gebruik van één landvast die aan de boeg wordt vastgemaakt aan een kikker of klamp. Dit landvast wordt over de bolder gelegd en aan het achterschip vastgehouden door een opvarende.

Het voordeel van deze techniek is dat zowel de boeg als de spiegel in geval van stroming makkelijker blijft liggen als men het landvast goed opspant.

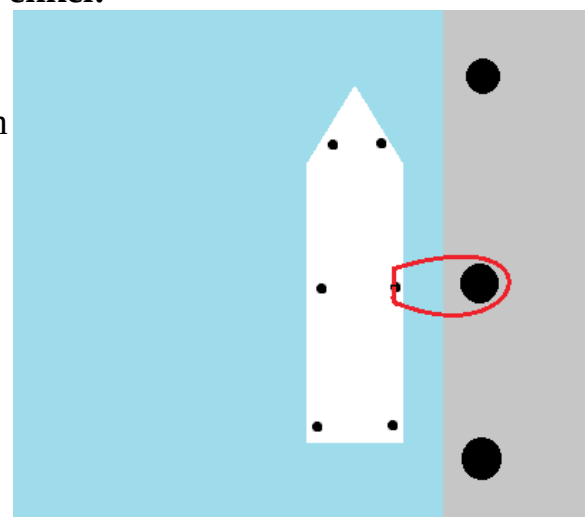

Een nadeel van deze techniek is dat je moet beschikken over een zeer lang landvast dat niet alleen langer is dan de lengte van het vaartuig, maar ook meer dan voldoende speling moet hebben zodat men voldoende lijn kan geven wanneer de waterstand tijdens het schutten zeer diep zakt. Geadviseerde lengte lijn >20 meter.

Plezierjachten van ongeveer een lengte > 7m enkel:

Deze techniek maakt gebruik van één landvast die vastgemaakt wordt aan een centraal gelegen klamp of kikker. Dit landvast wordt over de bolder gelegd en vastgehouden door een bemanningslid.

Een voordeel van deze techniek is dat je maar één bemanningslid nodig hebt om het schip vast te houden.

Een nadeel van deze techniek is dat men het schip moeilijk ter plaats kan houden wanneer er een grote stroming ontstaat in de sluis. Hierdoor kan de boeg of spiegel

makkelijker loskomen van de muur en zal deze zeer moeilijk weer te corrigeren zijn. Ook krijgt het schip meer speling waardoor het makkelijker naar voren en achteren kan bewegen.

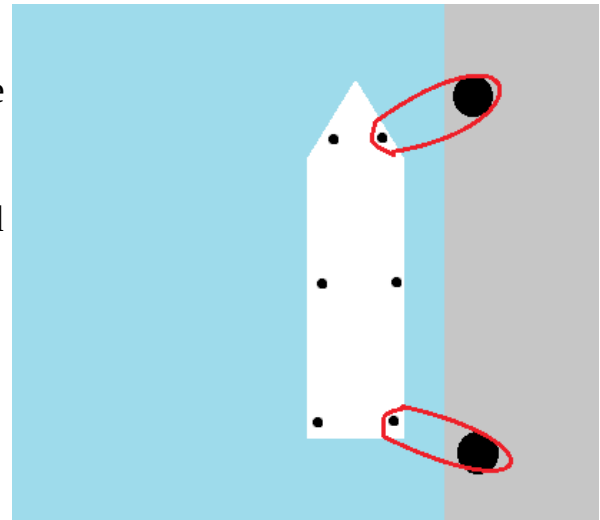
Plezierjachten van ongeveer een lengte > 7m dubbel:

Deze techniek maakt gebruik van twee landvasten, waarbij één landvast aan de voorste klamp of kikker wordt vastgemaakt en de tweede aan de achterste klamp of kikker. Beide landvasten worden over de twee bolders gelegd en allebei vastgehouden door elk één bemanningslid.

Het grote voordeel van deze techniek is dat het vaartuig een pak beter vastligt in de sluis waardoor deze zeer moeilijk vooruit of achteruit kan bewegen. Verder is het makkelijker om zowel de boeg als de spiegel gecontroleerd tegen de sluismuur te houden.

Het eerste nadeel van deze techniek is het feit dat u minstens twee bemanningsleden nodig heeft om deze techniek te gebruiken.

Ten tweede bent u zeer afhankelijk van de afstanden tussen de bolders. Hierdoor kan het gebeuren dat één van beide bemanningsleden een gooitechniek moet gebruiken om het landvast succesvol rond een bolder te krijgen.

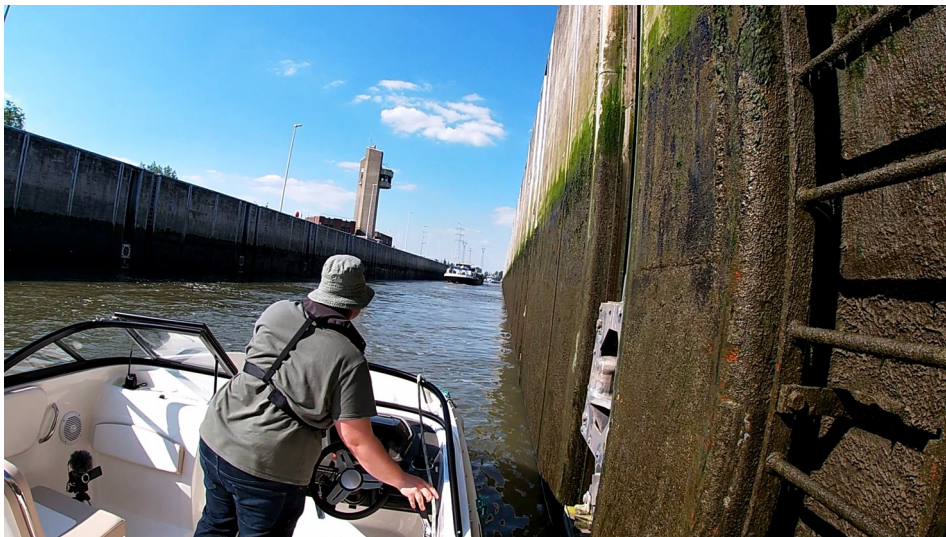

De sluis uitvaren:

Wanneer dat men de toelating krijgt om de sluis te mogen uitvaren zal je merken dat de meeste vaartuigen de intentie hebben om onmiddellijk alles los te gooien en te vertrekken. Uiteraard zijn er enkele dingen waarmee je dient rekening te houden om dit zo veilig mogelijk te laten verlopen.

Er ligt beroepsvaart voor me in de sluis, wanneer gooi ik los?

Gelieve geduldig te wachten tot de beroepsvaart bijna de sluis uit is alvorens los te gooien. Bij het vertrek maken ze zeer veel schroefwater dat gevaarlijk kan zijn voor u als plezierjacht. Indien u zou losgooien kan de boot ongecontroleerd doorheen de sluis worden geslingerd met een ongeval als gevolg. Wacht dus altijd geduldig tot de beroepsvaart voldoende ver is of de sluis verlaten heeft, alvorens los te gooien. Zelfde regel als invaart: “Groot gaat voor klein”, indien mogelijk!

We liggen met meerdere plezierjachten in de sluis, wat nu?

Gooi één voor één los, dring niet voor en vaar aan een rustig tempo de sluis uit. Voorkom het maken van golfslag, zodat de vaartuigen achter u hierdoor niet in de problemen komen.

Na de sluis te hebben verlaten vaart u stuurboordwal verder, tenzij anders afgesproken.

Hoe een landvast binnen nemen als er een lus inzit?

Wanneer u een lus heeft in een landvast moet u deze voorzichtig binnenhalen, zodat u niet per ongeluk deze lus aan wal ergens rond laat slaan.

Hoe zit het met het gebruik van de marifoon?

Ten eerste is het zeer belangrijk dat u de marifoon correct gebruikt. Dat wil zeggen dat u enkel van het lokale verkeerskanaal mag afwijken om de sluis te gebruiken, indien u enkel beschikt over één marifoon installatie.

Men streeft er zo veel mogelijk naar om alle vaartuigen een onafgebroken luisterwacht te laten houden op het lokale verkeerskanaal of kanaal 10. Om deze reden is het ten sterkste aangeraden minstens twee marifooninstallaties aan boord te nemen. Eén toestel houdt permanente luisterwacht op het verkeerskanaal en de tweede marifoon gebruikt u voor de sluis.

Veel beroepsvaarders maken in de sluis of tijdens het buitenvaren op het verkeerskanaal al afspraken, met als doel de scheepvaart te laten weten wat hun voornemens zijn. Daardoor is een tweede marifoon toestel aan boord altijd een goed idee!

Het laatste woord:

Hier het beste advies dat ik elke pleziervaarder kan meegeven over het schutten:

– **Laat u opleiden:** Heeft u nog nooit een sluis genomen? Neem dan contact op met een instructeur voor professionele vaarbegeleiding. Alles start met een goede praktijkopleiding. Wanneer u deze technieken goed onder de knie heeft zal u veel rustiger en zelfverzekerder rondvaren.

– **Heb respect voor anderen:** Bent u enorm ervaren? Respecteer dan het feit dat niet iedereen dezelfde expertise heeft als uzelf. Probeer dan ook mensen te helpen die moeilijkheden ondervinden door ze te bevorderen met opbouwende kritiek. Men mag nooit vergeten dat de meeste pleziervaarders nog geen 20 vaaruren op een vaarseizoen behalen.

Neem uw tijd: Vaart u ook voor het plezier? Neem dan uw tijd op het water! Haast en spoed zijn zelden goed. Zoals ik hiervoor al vertelde: De meeste pleziervaarders hebben niet veel ervaring! Combineer dat met haast en dan krijg je ongevallen!

Meer informatie:

Uitgave versie: 09/12/2021

Geschreven door: Sören Macharis

Contact: varenmetplezier@gmail.com